

- Mesačník Transparency International Slovensko
- Vychádza s podporou USAID

Milí priatelia,

rok 2003 z hľadiska vytvorenia základov na potrestanie korupčníkov priniesol viacero opatrení, ktoré môžu znamenať zmenu motivácie represných orgánov. Parlament napr. posilnil postavenie agenta provokatéra a po dlhšej diskusii a okliešťovaní právomocí súhlasil s vytvorením Špeciálneho súdu a Úradu špeciálneho prokurátora. Od týchto inštitúcií sa o. i. očakáva prelomenie silných lokálnych väzieb medzi podnikateľskou či politickou elitou a represnými orgánmi.

Prinesie teda rok 2004 väčší postih korupčníkov?

Domnievam sa, že prijatím zákona a vytvorením nového úradu nie je splnený cieľ, je to len začiatok, ktorý nemusí priniesť očakávané ovocie. Pre jeho efektívnosť a zmysluplnosť sú dôležité aj ďalšie kroky. Bude potrebné sledovať napr. výber pracovníkov do týchto inštitúcií, menovanie lídrov, ktorí začnú vysielat signály do vnútra inštitúcií, ale aj politikom a občanom. Oni budú môcť zaviesť nové neformálne pravidlá hry, ukázať, že nové inštitúcie to s bojom proti korupcii, vrátane politickej, myslia vážne. A to sa nedá garantovať žiadnym zákonom.

Emília Sičáková-Beblavá

Rezník a Hrubala sa idú súdiť

(SME, 23. 12. 2003)

Ústredný riaditeľ Slovenského rozhlasu Jaroslav Rezník podal trestné oznámenie na právniku Jána Hrubalu. Ten ako riaditeľ protikorupčnej jednotky Úradu vlády SR pred časom podal trestné oznámenie na Rezníka pre podozrivé zmluvy o prenájme priestorov, ktoré rozhlas spravuje. Rozhlas podľa Hrubalu v rozpore so zákonom prenajímaj svoje priestory za sumy hlboko pod úrovňou zvyčajných trhových cien. Rezník po-

dozrieva, že tak porušil záväzné pravidlá pri hospodárskom styku, čím spôsobil rozhlasu, a teda štátu škody aspoň za 6,6 milióna korún. Zákon prikazuje prenajímať priestory za ceny zvyčajné. Nájomné, ktoré chcel rozhlas, bolo o 14 až 54% nižšie, ako je zvyčajná cena v rovnakej lokalite podľa sadzovníka magistrátu. Na nízke prenájmy v rozhlase najprv upozornila správa Najvyššieho kontrolného úradu SR (NKÚ). Rezník s obvineniami nesúhlasí a cíti sa nevinný.

Tvrdí, že Hrubala zneužíva právomoci verejného činiteľa a krivo ho obvinil. Hrubala Rezníkovi právo na podanie trestného oznámenia neberie, ale za svojím podaním, ktoré sa opiera o zistenia NKÚ, si stojí. Rezník sa obhajoval, že „cenová mapa“ bratislavského magistrátu nie je verejným dokumentom, a tak si ju vraj nemohol ani zabezpečiť. Nepovažuje ju za záväzný predpis, ktorý by mal byť pre správu štátneho majetku štátu smerodajný. ◆

Pracovník prezídia Policajného zboru v Prešove vo väzbe

(SME, 9. 12. 2003)

Podozreniam z korupcie, zneužitia právomoci verejného initea a ublíženia na zdraví elí vysokopostavený policajný funkcionár z Prešova Jaroslav D., ktorý už skonil vo väzbe. Z doterajšieho vyšetrovania vyplýva, že všetko sa začalo v roku

2000, ke Jaroslav D. pri vyšetrovaní podvodov so spotrebnou elektronikou a bielou technikou podozrivého ubomira H. nechal zaistiť, zbi a za finančnú protihodnotu mu ponúkol prepustenie z väzby. Na škandalózný prípad upozornil muž, ktorému menovaný spôsobil

pri vypoúvaní viaceré zranenia. Prípád vyšetruje špeciálny tím, ďalšie podozrenia preveruje Úrad inšpekčnej služby. Poda neho sa policajný dôstojník pri ponukách na prepustenie z väzbenia za úplatu odvolával na konexie s niektorými prokurátormi v Prešove. ◆

SPP dal zarobiť svojim kupcom

(SME, 20. 12. 2003)

Predseda Smeru Róbert Fico tvrdí, že Slovenský plynárenský priemysel (SPP) tunelujú jeho privatizéri. Zverejnil zmluvu, v ktorej sa SPP zaviazal zaplatiť svojim novým akcionárom Gas de France a Ruhrgas 1,2 miliardy korún za konzultačné služby. Zmluvu považuje za problém aj Pavol Rusko, šéf ministerstva hospodárstva, ktoré má v SPP zabezpečovať štátne záujmy. Zmluvu odsúhlasilo predstavenstvo podniku, v kto-

rom majú investori väčšinu. Rusko si myslí, že „zmluva mala byť podpísaná so súhlasom dozornej rady, kde má väčšinu štát“. Dozorná rada podľa neho spraví audit a ak sa dokáže porušenie zákona, podá na Gas de France a Ruhrgas trestné oznámenie. Minister Rusko síce vyzval SPP, aby žiadne peniaze už nevyplácal, ale zahraniční manažéri údajne vyplácať budú, lebo zmluvu považujú za platnú. Rusko to považuje za nekorektné. Podľa hovorkyne SPP

Dany Kršákovéj si nevybrali iných dodávateľov preto, aby nedošlo k zneužitiu informácií konkurenciou. Dodala, že konzultačné služby majú pripraviť podnik na úplnú liberalizáciu trhu v roku 2007. Cena 1,2 miliardy korún (15 miliónov eur) za trojročný poradenský kontrakt nie je podľa SPP nevýhodná. SPP pri výbere dodávateľa síce postupoval v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, zvolil si však cestu rokovacieho konania bez zverejnenia. To umožňuje, aby sa obíšiel zdĺhavý proces verejného výberového konania. ◆

Na obrane sa plytvalo miliónmi

(PRAVDA, 19. 12. 2003)

V rezorte ministerstva obrany sa plytvalo štátnymi peniazmi. Vybrané správy majetku a nehnuteľností, ale aj vojenské správy nehnuteľností použili viac ako 100 miliónov korún. Uvedol to podpredseda Najvyš-

šieho kontrolného úradu SR Igor Malý. Úrad kontroloval nakladanie s rozpočtovými prostriedkami v rokoch 2001 a 2002, teda v čase, keď bol ministrom Jozef Štánek. Nehospodárne sa použili rozpočtové prostriedky pri rekonštrukciách bu-

dov a dodávkach technologických zariadení, ktoré sa neskôr nevyužívali alebo ktoré ozbrojené sily nebudú využívať. Kontrola odhalila aj vážne nedostatky v organizovaní tendrov na ministerstve obrany v uplynulom období. V prevažnej miere sa obstarávalo formou rokovacieho konania bez zverejnenia, oslovením jedného, zväčša toho istého uchádzača. Tento netransparentný postup pri výbere zhotoviteľa umožňuje zákon len v časovej tiesni alebo v dôsledku mimoriadnej udalosti. Kontrolovaní uvedenú dôvody neprekázali. ◆

TIS INFORMUJE

Dňa 3. 12. 2003 prebehol v TIS ďalší zo série tréningov o protikorupčných nástrojoch, venovaný problematike prístupu k informáciám a problémom spojeným s aplikáciou infozákona. Tréning bol určený pre predstaviteľov ústredných orgánov štátnej správy.

Programová riaditeľka TIS Daniela Zemanovičová sa aktívne zúčastnila na workshope pod názvom *Regional working group on Corruption and Education*, ktorý sa konal v Paríži v dňoch 4. - 5. 12. 2003.

výber z TI Newsletter, Berlín, domácej a zahraničnej tlače

EURÓPA

UKRAJINA: NEZÁVISLÝ ŽURNALISTA NÁJDENÝ MŔTVY

Ukrajinského opozičného reportéra denníka *Kuriér* Volodymyra Karačevceva, ktorý stál na čele nezávislej asociácie žurnalistov, našli v jeho byte mŕtveho. V súvislosti s jeho smrťou sa vyskytli podozrenia, že ide o „špinavú hru“, predbežné vyšetrovanie ale nepreukázalo známky násillia. Šéfredaktor *Kuriéra* Ihor Jenin, ktorý našiel Karačevcovu telo, sa však obáva, že kolegova smrť je spätá s článkom o korupcii medzi miestnymi verejnými činiteľmi a podnikateľmi, ktorého autorom bol práve Karačevcev. *Kuriér* spustil nezávislé vyšetrovanie Karačevcevej smrti. Bezpečnosť žurnalistov sa stala kľúčovým problémom na Ukrajine po tom, ako sa v lese neďaleko Kyjeva našlo mŕtve telo opozičného žurnalistu Heorhija Gondadzeho, ktorý písal o vysokej úrovni korupcie počas vlády prezidenta krajiny Leonida Kučmu. Karačevcevov prípad je za rok 2003 druhým prípadom smrti žurnalistu za podozrivých okolností. Niekoľko ďalších prípadov, ktoré sa za posledné roky na Ukrajine udiali, ostalo doteraz nevyriešených.

ČESKO: NEMEC PODPLÁCAL ČESKÉHO SENÁTORA

Polícia obvinila nemeckého občana, ktorý údajne podplácal bývalého starostu Chomutova a terajšieho senátora Alexandra Nováka (ODS). Obvinený Nemeц v roku 1999 ako prostredník nemeckej firmy Novákovi údajne ponúkol a vyplatil úplatok za to, že akcie v majetku mesta Chomutov spoločností Severočeská plynárenská a Severočeská energetická budú predané prostredníctvom jeho osoby firme, ktorú zastupoval. Z provízie, ktorú obvinený získal ako odmenu za sprostredkovanie nákupu akcií a ktorá bola zaslaná na nemecké bankové konto, bol vyplatený úplatok vo výške 40

miliónov českých korún. Peniaze sa vyplácali v nemeckých markách prostredníctvom cyperskej spoločnosti na súkromný účet bývalého starostu a jeho manželky v Rakúsku. Novák, ktorý sa stal trinástym českým zákonodarcom zbaveným imunity, prijatie úplatku popiera. Tvrdí, že za jeho obvinením stojí bývalý zástupca starostu Chomutova Jaroslav Říha, ktorý o funkciu prišiel v súvislosti s príchodom Nováka do čela radnice. Polícia Nováka

taktiež podozrieva z porušenia devízového zákona, lebo províziu dostal na účet v Rakúsku, ktorého existenciu neohlásil. ([HTTP://WWW.CESKENOVINY.CZ](http://www.ceskenoviny.cz))

BULHARSKO: SKORUMPOVANÍ VEREJNÍ ČINITELIA

Štyridsaťtri verejných činiteľov Bulharska bolo v roku 2003 prepustených pre korupciu. Potvrdila to vládna protikorupčná komisia, založená vo februári 2002. Zo 146 prijatých upozornení na podozrenia z korupcie bolo štrnásť prípadov posunutých orgánom činným v trestnom konaní. Komisia funguje pod vedením bulharského ministra spravodlivosti Antona Stankova. Jej hlavnou

úlohou je koordinovať, dohliadať a prispievať k implementácii vládnej protikorupčnej stratégie. Najviac podozrení z korupcie sa týkalo ministerstva vnútra, kde sa podrobilo kontrole 219 úradníkov, pričom bolo odhalených 121 iregularít v ich činnosti. Voči 38 prípadom bolo začaté súdne stíhanie. Bulharská vláda začiatkom decembra 2003 prijala protikorupčný program na roky 2004 - 2005. Do konca tohto obdobia si vláda kladie za cieľ vytvoriť inštitucionálne, právne a informačné

protikorupčné prostredie, podporovať úlohu mimovládnych organizácií v boji proti korupcii, ako aj zamedziť občianskej tolerancii tohto fenoménu.

AMERIKA

MEXIKO: DOHODU OSN O KORUPCII PODPÍSALO 95 ŠTÁTOV

Dohodu OSN s názvom Konvencia proti korupcii podpísalo na medzinárodnej ministerskej konferencii v mexickej Meride 95 štátov. Dokument, ktorý je plodom viac než dvojročného rokovania, po prvýkrát stanovuje široký medzinárodný rámec boja

proti spreneverám verejných financií, praniu špinavých peňazí, úplatkárstvu, nekalému obchodovaniu a nezákonnému obohacovaniu. Jednotlivým krajinám taktiež umožní získať späť spreneverené peniaze, ktoré boli prevedené do zahraničia. Stanovuje pravidlá konania pre štátnych úradníkov a zahŕňa i súkromný sektor, s ktorým doterajšie dohody tohto typu nepočítali. Konvencia vstúpi do platnosti po tom, čo ju ratifikuje najmenej 30 signatárskych krajín.

USA: BANKOVÝ ŠKANDÁL MÁ ŠIESTICH OBVINENÝCH

Dvoch bývalých šéfov Crédit Lyonnais a ďalších štyroch manažérov obžalovali v USA pre údajnú spreneveru pri desať rokoch starom škandále prevzatia poisťovne Executive Life. Šesť osôb, vrátane Jeana Peyrelévada a Jeana Yvesa Haberera (obaja predsedali predstavenstvu Crédit Lyonnais), bude v Los Angeles čeliť žalobe pre viac zločinov, vrátane konšpirácie, sprenevery aj predkladania falošných vyhlásení bankovému dohľadu. Údajná sprenevera obsahovala schému, ktorá mala zakryť nelegálnu účasť Crédit Lyonnais, v tom čase vlastnenej francúzskou vládou, pri prevzatí kalifornskej poisťovne Executive Life. V tom období americké právo zakazovalo, aby banky vlastnili poisťovne, a podľa kalifornských zákonov navyše zahraničné vlády nesmeli vlastniť kalifornské poisťovacie spoločnosti. Americká prokurátorka Debra Yangová zverejnila podmienky, za ktorých sa k vine priznala poisťovňa MAAF a jej šéf Jean-Claude Seys, ako aj mimosúdnu dohodu s miliardárom Françoisom Pinaultom a jeho firmou Artemis. Francúzske ministerstvo financií oznámilo, že odsúhlasilo mimosúdne vyrovanie v hodnote 770 miliónov dolárov. Podľa dohody sa Crédit Lyonnais a MAAF priznajú k vine v troch bodoch pri poskytovaní chybných výsledkov americkým regulačným orgánom a obe firmy dostanú trojročnú podmienku. (PRAVDA, 19. 12. 2003) ◆

CENTRÁLNY KONTAKTNÝ ÚTVAR OLAF PRE SR

Slovenská republika dostane v rámci predvstupovej pomoci od Európskej únie (EÚ) spolu 57,1 milióna Euro, čo je v prepočte 2,3 miliardy korún. Tieto peniaze pôjdu cez Národný program PHARE 2003 a Slovensko ich môže čerpať do konca roku 2006. Podľa veľvyslanca Európskej komisie na Slo-

vensku Erica van der Lindena sa veľká časť finančných prostriedkov z programu investuje do budovania inštitúcií¹. Finančné memorandum PHARE 2003 je posledné v rámci predvstupovej pomoci únie. Počnúc rokom 2004 sa začnú využívať nové typy fondov – štrukturálne a kohézne.

Potreba kontroly využívania takýchto zdrojov je otázkou, o ktorej snáď netreba diskutovať. Jedným z orgánov, ktorý vykonáva kontrolu prostriedkov poskytnutých zo zahraničia a plní úlohy súvisiace s kontrolou a s ochranou finančných záujmov Európskeho spoločenstva (ES)² je **Centrálny kontaktný útvar OLAF pre Slovenskú republiku**. Odbor bol zriadený uznesením vlády SR č. 1133/2001 ako organizačný útvar Sekcie kontroly Úradu vlády SR (ÚV SR). Na tento účel spolupracuje s *Európskym úradom pre boj proti podvodom OLAF*³. Svoju činnosť začal 1. januára 2002.

Ciele činnosti Centrálného kontaktného útvaru OLAF pre SR

➤ dosiahnuť maximálnu možnú ochranu finančných záujmov ES v SR (zistovanie nezákonností pri nakladaní s prostriedkami ES)

➤ aktívna spolupráca s Európskym úradom pre boj proti podvodom OLAF pri boji proti podvodom, korupcii a ostatným nezákonným činnostiam, ktoré negatívne vplyvajú na finančné záujmy spoločenstva;

➤ zisťovať závažné skutočnosti spojené s vykonávaním profesionálnych činností, ktoré môžu pred-

stavovať porušenie povinností úradníkov a zamestnancov spoločenstiev, ktoré by pravdepodobne viedli k disciplinárnemu, prípadne k trestnému konaniu (predchádzanie nezákonnostiam - prevencia).

Základné princípy organizácie činnosti Európskeho úradu pro boj proti podvodom OLAF a Centrálného kontaktného útvaru OLAF pre SR

Činnosť odboru Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR stojí rovnako ako činnosť OLAFu na troch základných princípoch:

1. Komunikácia - odbor nadväzuje kontakty predovšetkým so subjektami, ktoré akýmkoľvek spôsobom participujú na ochrane finančných záujmov ES v SR. Použitím princípu komunikácie bola vytvorená sieť kontaktných pracovísk - AFCOS. Kontaktnými pracoviskami sú subjekty (orgány štátu), ktoré majú kontrolné kompetencie vo vzťahu k prostriedkom ES.

2. Kooperácia obsahuje spoluprácu subjektov, ktoré sú uvedené v bode 1 pri ochrane finančných záujmov ES, ktorú vykonávajú predovšetkým tzv. administratívnym vyšetrovaním. Administratívne vyšetrovanie sú všetky kontroly, inšpekcie, overovania a ďalšie činnosti, ktorými sa zisťujú a odhaľujú konania, ktoré

nasvedčujú akémukoľvek zneužitiu prostriedkov ES, ako aj konania, ktoré sú spôsobilé ohroziť finančné záujmy ES. Odbor Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR iniciuje kooperáciu aj s orgánmi činnými v trestnom konaní a ďalšími orgánmi.

3. Koordinovať činnosti súvisiace s ochranou finančných prostriedkov poskytovaných Európskymi spoločenstvami Slovenskej republiky je jednou z priorit, ktorých plnenie OLAF vyžaduje od odboru. Koordinačné funkcie odbor plní tak vo vzťahu k orgánom dovnútra štátu, ako aj vo vzťahu k Európskemu úradu pre boj proti podvodom OLAF. Koordinačná funkcia sa uplatňuje predovšetkým v oblasti kontroly.

Činnosť Centrálného kontaktného útvaru OLAF pre SR v roku 2003

V súvislosti s ochranou proti korupcii, klientelizmu či inej forme neetického a netransparentného konania Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR v roku 2003 neukončil kontrolu zameranú výhradne na túto oblasť. Na základe rôznych podnetov (napr. od občanov, z médií, od iných orgánov, z kontrolnej činnosti iných organizačných útvarov a iných orgánov kontroly) vykonal kroky smerujúce k zisťovaniu skutočného stavu. V tomto

roku odbor spolupracoval aj s vyšetrovateľom Európskeho úradu pre boj proti podvodom OLAF pri administratívnych vyšetrovaniach vedených OLAFom v SR. Na základe anonymného podania z roku 2002, v ktorom pisateľ poukazyval na nekorrektné konanie niektorých osôb, ÚV SR v januári 2003 oznámil okolnosti nasvedčujúce spáchanie trestného činu Generálnej prokuratúry SR, ktorej orgány vo veci konajú. Pod gestorstvom odboru Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR bola sekciou kontroly ÚV SR na základe vlastnej iniciatívy vykonaná kontrola nakladania s finančnými prostriedkami ES implementovaných prostredníctvom twinningových projektov⁴.

Občania sa vo veciach podozrení zo zneužitia finančných prostriedkov zo zahraničia môžu obrátiť priamo na:

Centrálny kontaktný útvar OLAF pre SR

Úrad vlády SR,

Námestie slobody 1,

813 70 Bratislava

Telefón: 00421-2-572 95 701

Fax: 00421-2-52496883

E-mail: olaf@vlada.gov.sk

Web: www.vlada.gov.sk/olaf

¹Dostaneme posledné peniaze ako kandidáti, Sme, 4. 11. 2003.

²v zmysle zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov

³European Anti-Fraud Office, <http://europa.eu.int/comm/dgs/olaf>

⁴Informáciu poskytol ÚV SR dňa 19. 12. 2003. ◆

Ingrid Brocková (Svetová banka): Ak obyvateľstvo cíti perspektívu, ťažké zmeny sa ľahšie akceptujú

Index vnímania korupcie, ktorý vypracúva

Transparency International, ukázal, že sa za ostatné dva roky nič nezmenilo. Zmenilo sa niečo vo Vašich očiach?

– Áno. Boj s korupciou je beh na dlhé trate a vyžaduje si systémové zmeny, ktorých realizácia trvá dlhšie obdobie. Po roku 1998 slovenská vláda vyslala do zahraničia silné signály, že chce proti korupcii bojovať.

Ak hovoríme o systémových zmenách, ktoré z nich boli podľa Vás najdôležitejšie?

– Najdôležitejšie bolo, že sa prejavila politická vôľa niečo robiť, že sa začali podnikať kroky k transparentneniu celého ekonomického prostredia a došlo k zmene komunikácie ako v rámci verejného sektora, tak aj smerom k súkromnému sektoru. Zmenilo sa vnímanie korupcie v médiách a medzi populáciou.

Nastal v oblasti vnímania korupcie podľa Vás zlom?

– Áno. A to hlavne vďaka zákonu o slobodnom prístupe k informáciám. Pred rokom 1998 mali ľudia pocit, že korupcia neexistuje. Keď sa rozvírila spoločenská diskusia na túto tému, ľudia začali mať pocit, že korupcia narastá, ale to nie je pravda. Len sa o nej viac a otvorenejšie hovorí.

Keby ste mali vymenovať ďalšie zlomové kroky, čo by ste menovali?

– Vybudovanie a zviditeľnenie inštitúcií, ktoré sa bojujú s korupciou systematicky venujú. Takými sú napríklad aj Transparency International alebo protikorupčná jednotka, ktorá vznikla v ostatnom volebnom období na Úrade vlády SR. Je potrebné aj pripomenúť, že tranzitívne ekonomiky boli vo všeobecnosti zvýhodnené silným medzinárodným tlakom, ktorý ich núti prijímať systémové zmeny. Asi najvýznamnejší tlak bol spôsobený ambíciami SR stať sa členom OECD, Európskej únie.

Priniesli už podľa Vás systémové zmeny nejaké bmatateľné výsledky?

– V oblasti legislatívy sú už

niektoré kroky jasne viditeľné. Napríklad zmeny spôsobené zákonom o verejnom obstarávaní, zmenou procesu privatizácie. To boli najsenzitivnejšie vnímané oblasti. Viditeľná je i zmena rozhodovacieho procesu v segmentoch verejnej správy, ako je napríklad prideľovanie licencií. Snahy o prijatie legislatívy o preukazovaní pôvodu majetku, o konflikte záujmov...

Nie je práve konflikt záujmov príkladom nedostatku politickej vôle a tobo, že ak sa zmeny prítisť dotknú politickej elity, zrazu nie je ocbotná ich prijat?

– Na jednej strane je tu snaha, na druhej strane jej presadenie trvá veľmi dlho. Ja to však vnímam ako proces a ako výchovu establišmentu a politikov k tomu, aby riešili problémy systémovo.

Nepoukazuje to však na to, že odpor voči zmenám, ktoré by priniesli osob práve v politickom spektre, je stále ešte prisilný?

– Je to dôkaz zotrvačnosti bývalého systému a nielen medzi politikmi, ale aj medzi obyvateľmi. Vláda by mala preto sústrediť oveľa viac energie na komunikáciu v rámci verejného sektora, ale aj smerom k sektoru súkromnému, smerom k médiám a populácii.

Podpisujú sa nedostatky v komunikácii aj pod to, že verejnosť vníma kroky vlády veľmi negatívne?

– Áno. Komunikácia s verejnosťou je veľmi slabá, dokonca až nedostatočná. Je potrebná tým viac, že súčasné reformy sa bezprostredne dotýkajú občanov. A to takmer všetky: počnúc reformou zdravotníctva a školstva, reformou sociálneho zabezpečenia končiac. Tie zmeny vnímam v boji s korupciou ako kľúčové, pretože sú najmä o transparentnení ekonomického prostredia a očistení finančných tokov.

Pramení to negatívne vnímanie iba z nedostatkov v komunikácii?

– Je to aj v zotrvačnosti pred-

chádzajúceho systému, ktorý tu vybudoval patronálny štát.

Existuje aj príklad krajiny, kde dobre zvládnutá komunikácia reformám pomohla?

– V reformujúcich sa krajinách sa realizátori reforiem stávajú obeťami politického cyklu. Dobrým príkladom je však Írsko, kde sa reformy dokončili a krajina teraz z toho profituje. Ak obyvateľstvo cíti perspektívu, ťažké zmeny sa ľahšie akceptujú. Výsledky sa však dostavia až o niekoľko rokov a ľudia musia byť trpezliví. V tomto období by mala vláda prevziať zodpovednosť za tých najslabších.

Nie je u nás problém v tom, že ľudia perspektívu necítia? O reformách sa rozpráva už od roku 1989.

– Áno, o reformách ľudia počujú už dlho, ale až v súčasnosti prišla vláda s reformami ako s balíkom, ktorý má v dlhšom horizonte šancu na úspech. Predchádzajúce kroky neboli systematické.

Prebrala vláda zodpovednosť za najslabších?

– V zákonoch, ktoré parlament schválil, sa pozornosť najslabším venovala. Otázka je, ako túto skupinu definovať. To, komu treba skutočne pomôcť, sa ukáže až počas implementácie. Reformy však treba vnímať ako celok. Daňová reforma, napríklad, pomôže prilákať zahraničné investície, čím posilní najslabšie regióny.

Aké sú najväčšie výzvy pre nadchádzajúce obdobie?

– Pokračovanie v reformách, ich implementácia bude totiž najťažším štádiom. Len ich úplná realizácia však prinesie pravidlá, ktoré budú znamenať záruku udržateľného rastu.

Je štátna správa na túto fázu pripravená?

– Tu budem kritická. Expertná kapacita v štátnej správe, najmä na strednej úrovni, musí byť posilnená.

Je toto posilnenie reálne aj vzhľadom na finančné požiadavky?

– Je. Vidím tu viacero ciest: lepšie finančné ohodnotenie pracovníkov, spolupráca so zahraničnými expertmi (Európska únia, OECD, Svetová banka ai.), zreformovanie ministerstiev. Posledným dobrým príkladom je vnútorný audit, ktorý prebehol na ministerstve financií a nedol len k zníženiu počtu pracovníkov, ale aj k zlepšeniu komunikácie vnútri ministerstva a k zefektívneniu práce. Vidím aj skupinu mladých ľudí, ktorí vnímajú prácu v štátnej správe ako šancu byť „pri tom“ a ovplyvniť rozhodovanie v období, ktoré je pre krajinu rozhodujúce.

Kedy sa podľa Vás začnú objavovať rukolapné výsledky reforiem?

– V rokoch 2006, 2007.

Čo ak sa cyklus nedokončí?

– Reformy môžu zlyhať. Mnohí z ministrov sú pripravení, potrebujú však štyri roky na prácu. Ak sa reformy podaria, Slovensko má šancu vybudovať štandardné prostredie a realizovať systémové zmeny, ktoré sú v niektorých prípadoch lepšie ako v súčasných krajinách Európskej únie.

Napríklad...

– Daňové prostredie, zdravotníctvo, dôchodkové zabezpečenie.

Na čo sa chce sústrediť Svetová banka?

– Čo sa týka oblasti boja proti korupcii, budeme pokračovať vo vypracúvaní prieskumov na regionálnej úrovni vo všetkých tranzitívnych ekonomikách, budeme skúmať faktory, ktoré na ňu vplyvujú, a budeme skúmať najmä trendy jej vývoja. Konkrétne na Slovensku sa budeme naďalej angažovať pri realizácii reforiem. To sú v podstate všetky prioritné oblasti: zdravotníctvo, školstvo, súdnictvo, dôchodková reforma, verejné financie. Aj keď sa Slovensko stáva členom Európskej únie, ešte stále potrebuje poradiť. ♦

Zuzana Wienk